

1. ชื่อผลงานนวัตกรรม กระเป๋านมแม่สี่อรักสู่ลูก
2. ประเภทนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์
3. รายชื่อทีมพัฒนานวัตกรรม นางสาวรัฐญา มุลธิโต ผู้จัดทำโครงการ
นางสาวสุดคนึง เจริญพารากุล ที่ปรึกษาโครงการ
4. บทนำ ที่มาของปัญหา ความต้องการ

นมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารก ในน้ำนมแม่มีสารอาหารที่ครบถ้วนและมีสัดส่วนที่เหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตของร่างกายและสมองของทารก นมแม่ย่อยง่าย สะอาด ปราศจากเชื้อโรค มีอุณหภูมิที่พอเหมาะ ทารกที่ได้รับนมแม่จะมีภูมิคุ้มกันต่อโรคต่างๆได้ดี เช่น โรคท้องร่วง โรคระบบทางเดินหายใจ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วจากการทบทวนวรรณกรรมยังพบอีกว่า การให้นมแม่แก่ทารกที่ป่วย ไม่ว่าจะเป็นการเจ็บป่วยที่เบื้องต้นหรือรุนแรงจะสามารถลดความรุนแรงของโรค และลดอัตราการเสียชีวิตของทารกลงได้

จากข้อมูลสถิติของงานการพยาบาลสูติ-นรีเวชกรรมพิเศษย้อนหลัง 3 เดือน ตั้งแต่เดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2559 พบว่ามีมารดาหลังคลอดบุตรรวม 357 ราย และมีมารดาหลังคลอดจำนวน 52 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 14.57 ที่มีการแยกจากกับทารกภายหลังคลอด เนื่องจากทารกมีปัญหาหรือภาวะแทรกซ้อนในระยะแรกคลอดทำให้ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดในหอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิดหรือหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤตทารกแรกเกิด จากประโยชน์ของนมแม่ดังกล่าวทางหอผู้ป่วยสูติ-นรีเวชกรรมพิเศษจึงมีแนวทางในการส่งเสริมให้ทารกได้รับนมแม่โดยการบีบเก็บและส่งน้ำนมให้แก่ทารกที่มีการแยกจากกับมารดาในระยะหลังคลอด ซึ่งในปัจจุบันทางหอผู้ป่วยสูติ-นรีเวชกรรมพิเศษแนะนำให้มารดาบีบเก็บน้ำนมใส่ syringe ในมารดาที่น้ำนมยังมาน้อย และบีบใส่ถุงเก็บน้ำนมในมารดาที่น้ำนมมาก แล้วนำมาใส่ตะกร้ารวมกันโดยไม่มีการเรียงลำดับก่อนหลัง และมีการเก็บปะปนกันในมารดาทุกรายที่คลอดทารกป่วย ทำให้เวลาไปส่งนมให้แก่ทารกต้องมีการคัดเลือคนมซึ่งเสี่ยงต่อการหยิบผิด อีกทั้งภาชนะที่บรรจุน้ำนมไปส่งทารกเป็นกระติกน้ำแข็งบรรจุก้อนน้ำแข็งขนาดใหญ่ฝากระติกปิดไม่สนิท อาจส่งผลให้คุณภาพของน้ำนมแม่ลดลงจากการควบคุมอุณหภูมิไม่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นทางหอผู้ป่วยสูติ-นรีเวชกรรมพิเศษจึงเห็นว่าควรมีการพัฒนากระเป๋าส่งนมแม่ที่มีความเฉพาะเจาะจงกับมารดาเฉพาะราย สามารถควบคุมความเย็นได้ดีในขณะที่มารดาส่งนมแก่ทารก และมีการจัดเรียงลำดับก่อนหลังในการบีบเก็บน้ำนม เพื่อให้ทารกป่วยได้รับนมแม่ที่มีคุณภาพและได้รับประโยชน์จากนมแม่สูงสุด และเพื่อความสะดวกในการนำนมแม่ให้แก่ทารก

5. แนวคิดหรือทฤษฎีหลักการหรือแนวคิดที่สามารถอ้างอิงได้ที่นำมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

6. วัตถุประสงค์

- 6.1 เพื่อให้ทารกได้รับนมแม่ที่มีคุณภาพและได้รับประโยชน์จากนมแม่
- 6.2 เพื่อความสะดวกในการส่งนมแม่แก่ทารกที่ป่วย

7. กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์

มารดาหลังคลอดบุตรที่บุตรพักรักษาตัวในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดวิกฤต และทารกแรกเกิดกึ่งวิกฤต

8. วิธีดำเนินงาน/ขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม

- 8.1 ประชุมและวางแผนในการจัดทำกระเป๋าแม่สี่อรักสู่ลูกร่วมกับสมาชิกทีม
- 8.2 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำกระเป๋าแม่สี่อรักสู่ลูก และจัดทำกระเป๋าตามแบบที่วางไว้
- 8.3 นำกระเป๋าแม่สี่อรักสู่ลูกมาทดลองใช้จริง
- 8.4 เก็บรวบรวมข้อมูล ติดตามประเมินผลการใช้กระเป๋าแม่สี่อรักสู่ลูก และติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้ระบบสำรวจโดยการสร้างแบบสำรวจการเก็บอุณหภูมิของกระเป๋านมแม่ สื่อรักสู่ลูกและแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้กระเป๋านมแม่สื่อรักสู่ลูก ที่สร้างขึ้นเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

8.4.1 แบบสำรวจการเก็บอุณหภูมิของกระเป๋านมแม่ สื่อรักสู่ลูก เป็นแบบประเมินที่สร้างขึ้นเองประกอบด้วย การวัดอุณหภูมิที่เวลาต่างๆกัน เริ่มตั้งแต่ 30 นาที จนถึง 120 นาที

ขั้นตอนการสำรวจอุณหภูมิ

1) ผู้ทำโครงการนำกระเป๋านมแม่พร้อมแท่งความเย็นวางไว้ และวัดอุณหภูมิที่เวลา 30 นาที 45 นาที 60 นาที 90 นาที และ 120 นาที ตามลำดับ

2) จัดบันทึกอุณหภูมิในช่วงเวลา

8.4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้กระเป๋านมแม่สื่อรักสู่ลูก ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ ค่าคะแนน 1 หมายถึง ไม่ดีมาก ค่าคะแนน 2 หมายถึง ไม่ดี ค่าคะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง ค่าคะแนน 4 หมายถึง ดี และ ค่าคะแนน 5 หมายถึง ดีมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

1) ผู้จัดโครงการเตรียมแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้กระเป๋านมแม่สื่อรักสู่ลูก แจกให้แก่ผู้รับบริการที่ใช้กระเป๋านมแม่ในระยะเวลา 1 เดือน ซึ่งได้ทั้งหมดจำนวน 12 ชุด

2) ผู้รับบริการทำการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้กระเป๋านมแม่ สื่อรักสู่ลูก

3) ทำการสำรวจสอบถามถึงความถูกต้องและสมบูรณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลใน

ขั้นตอนต่อไป

8.5 สรุปผลการดำเนินงานและจัดทำรายงาน

9. ระยะเวลาดำเนินงาน

9 เดือน

10. ลักษณะเด่น/องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนานวัตกรรม

ลักษณะเด่นของกระเป๋านมแม่ที่แตกต่างจากกระเป๋ากันความเย็นทั่วไปคือ ใช้ฟรอยด์บุด้านในที่มีขนาดหนากว่าปกติทำให้การเก็บรักษาความเย็นทำได้ดีกว่า

11. ผลที่เกิดขึ้นที่เกิดจากการใช้นวัตกรรม

จากการดำเนินโครงการกระเป๋านมแม่สื่อรักสู่ลูกพบว่า การสำรวจอุณหภูมิที่ระยะเวลาตั้งแต่ 30-120 นาที กระเป๋านมแม่สามารถเก็บอุณหภูมิได้ 8-13 องศาเซลเซียส พบว่า ด้านความสะดวกในการใช้กระเป๋านมแม่ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 ให้คะแนนในระดับดีมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ด้านความสวยงามมารดาจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 ให้คะแนนในระดับดี มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ด้านความแข็งแรงมารดาจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.33 ให้คะแนนในระดับดีมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และความพึงพอใจโดยรวม มารดาจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 ให้คะแนนในระดับดีมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.67

12. ประโยชน์/คุณค่าของนวัตกรรมและการพัฒนาต่อยอด

กระเป๋านมแม่สามารถใช้ทดแทนกล่องโฟมหรือกระติกน้ำแข็งได้ และเพื่อความสวยงามของกระเป๋าคควรนำผ้าไปสกรีนลายก่อนการตัดเย็บ

13. เอกสารอ้างอิง

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. เทคนิคการบีบเก็บน้ำนมแม่ แม่ไปทำงานลูกยังกินนมแม่ได้. แผ่นพับคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. (ไม่ระบุปีที่พิมพ์).

ไม่ระบุผู้เขียน.คุณลักษณะของฉนวนกันความร้อน. สืบค้นเมื่อ 1 มิ.ย. 2561, จาก

<http://www.cheersystem.com/index.php/2016-09-20-21-09-09>

ไม่ระบุผู้เขียน. วิธีเก็บรักษานมแม่. สืบค้นเมื่อ 1 มิ.ย. 2561, จาก

<http://www.breastfeedingthai.com/index.php?lay=show&ac=article&id=406353>

14. ภาคผนวก

ภาพแสดงกระติกส่งนมแม่ และการนำส่งนมแม่แบบเดิม



ภาพแสดงกระติกนมแม่สื่อรักสู่ลูก และการนำส่งนมแม่

